

**MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALAR KITOBXONLIGINI
SHAKLLANTIRISHNING MAZMUNI**

**СОДЕРЖАНИЕ ФОРМИРОВАНИЯ ДОШКОЛЬНОЙ ДЕТСКОЙ
БИБЛИОТЕКИ
CONTENT OF FORMATION OF PRESCHOOL CHILDREN'S LIBRARY
Хасанова Гулноза Илом қизи**

JDPI Maktabgacha ta'lim metodikasi o'qituvchisi

Umaraliyeva Munira

Maktabgacha ta'lim yo'nalishi talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada maktabgacha yoshdagi bolalar kitobxonligini shakllantirishning mazmuni haqida so'z borgan.

Kalit so'zlar: - ta'lim olish, mustaqil ta'lim olish, shaxsni shakllantirish, ijodiy qobiliyat, tasavvurni rivojlantirish, so'z boyligi oshishi, teran fikr yuritish.

Annotation: This article discusses the content of shaping the reading of preschool children.

Keywords: - education, independent learning, personality formation, creativity, imagination, vocabulary, deep thinking.

Аннотация: В статье рассматривается содержание формирования чтения у детей дошкольного возраста.

Ключевые слова: - образование, самостоятельное обучение, развитие личности, творчество, воображение, словарный запас, глубокое мышление.

Barchamizga ma'lumki, XXI asr boshlarida kechayotgan global ijtimoiy-iqtisodiy jarayonlar, dunyoning g'oyaviy-mafkuraviy qiyofasini o'zgartirib, yangicha tafakkur va dunyoqarashni shakllantirishni taqozo etmoqda. Bu esa ta'lim tizimida tub islohotlar qilishni talab etayapti desak mubolag'a bo'lmaydi. Bugungi kunda ta'lim sohasida iolib borilayotgan keng ko'lamli islohotlar maktabgacha ta'lim tashkilotlarining yangicha zamonaviy qiyofasini ko'zlamoqda desak mubolag'a bo'lmaydi. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoyevning 2017-yil 12-yanvarda «Kitob mahsulotlarini chop etish va tarqatish tizimini rivojlantirish kitob mutolaasi va kitobxonlik madaniyatini oshirish hamda targ'ibot qilish bo'yicha komissiya tuzish to'g'risida»gi farmoyishi e'lon qilindi. Bu barchamiz uchun juda quvonarli va faxrlanadigan yangilik bo'ldi. Bugungi kunda

Respublikamizda 14 ta viloyat axborot-kutubxona markazlari va tuman markazlari faoliyat olib bormoqdalar. Binobarin, hozirgi kunda kitoblarga bo'lgan ehtiyoj oshib bormoqda. Shu o'rinda kitob o'rnini hech nima bosolmasligini aniqlash qiyin emas. Aynan kitob mutolaasi orqali inson manaviy yuksaladi, bilimga ega bo'ladi. O'quvchilar undan bilim oladi, taassuroti boyiydi, hayotni o'zgacha nigoh bilan teran fikr yuritishga undaydi. Yuqorida qayd etilgan farmoyish mamlakatda ommaviy kitobxonlik sharoitini kuchaytirish, kitobxonlik madaniyatini oshirish, matbuotda fikr almashinuvi o'qiganlar to'g'risida bahslashuvni mutolaa nufuzini oshirishga xizmat qilishi tayin. Har bir insonning o'z intellektual rivojlanishning asosiy vositasi-mutolaadir.

2017 yil 25 yanvarda maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalarni badiiy adabiyotga bo'lgan qiziqishlarini barvaqt uyg'otish, bolalar va ota-onalar hamda pedagog kadrlar uchun zarur bo'lgan badiiy, ilmiy-uslubiy, uslubiy adabiyotlar bilan ta'minlash maqsadida kichik kutubxonalar faoliyatini tashkil qilish bo'yicha —Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida kichik kutubxonalar tashkil etishll yo'riqnomasi ishlab chiqilib, har bir maktabgacha ta'lim tashkilotlarida kichik kutubxonalar tashkil etilmoqda Ushbu kichik kutubxonalarning maqsadi va vazifalari quyidagilardan iborat:

- kichik kutubxona ishini axborot, o'quv va madaniy markaz sifatida tashkil etish;
- kichik kutubxona foydalanuvchilariga axborot olishda tezlik, epchillik va qulaylik yaratish;
- ta'lim olish, mustaqil ta'lim olish, shaxsni shakllantirish, ijodiy qobiliyat va tasavvurni rivojlantirish jarayonlarida ota-onalarga yordam berish;
- foydalanuvchilarning axborot madaniyati va kitob o'qish madaniyatini shakllantirish;
- aholi o'rtasida kitobni va kitob o'qishni yuqoriga ko'tarish, kitob o'qish faolligi darajasini oshirish.

Kichik kutubxona faoliyatini tashkil etishda uning foydalanuvchilari (maqsadli guruhlar) quyidagilar hisoblanadi:

- 1) maktabgacha ta'lim tashkilotidagi bolalar;

- 2) maktabgacha ta'lim tizimiga qamrab olinmagan maktabgacha yoshdagi bolalar;
- 3) maktabgacha ta'lim tashkilotlaridagi bolalarning ota-onalari;
- 4) maktabgacha ta'lim tizimiga qamrab olinmagan maktabgacha yoshdagi bolalarning ota-onalari;
- 5) maktabgacha ta'lim tashkilotlari pedagoglari. Adabiyot ta'lim-tarbiya jihatdan ancha qulay san'at turi hisoblanadi.

Psixologlar o'z tadqiqotlarida bolaga kitob o'qib berilganida unda:

- so'z boyligi oshishi;
- kitobga mehri paydo bo'lishi;
- muomilasi chiroyli bo'lishini aytishgan.

Badiiy adabiyotning ijodiy obazlari bolaga jamiyat va tabiat hayoti, insoniy his-tuyg'ular va o'zaro munosabatlarni ochadi va tushuntiradi. U hissiyotni jo'sh urdiradi, tasavvurni tarbiyalaydi va maktabgacha yoshdagi bolaga adabiy tilning ajoyib namunasi beradi.

Maktabgacha ta'lim tashkilotining kichik kutubxonasi va undagi pedagogik ishlar mazmuni bolalarning 5 yoshida yuz beradigan adabiy rivojlanishidagi o'zgarishlar bilan aniqlanadi: katta guruhdagi maktabgacha yoshdagi bola uchun uning ma'naviy hayotining ajralmas qismi bo'lib qoladi, uning shaxsiy qiziqishlari ifodalangan adabiyotga ishtiyoq paydo bo'ladi.

Xulosa o'rnida shuni aytish mumkinki, kitobda qanchalik mukammal so'zlar mavjud bo'lsa, kelajakda bolaga bu so'zlarni o'rganishi yanada oson bo'lar ekan. Yangi tug'ilgan chaqaloqqa 5 daqiqa davomida bo'lsa ham kitob o'qib berish, uning ham aqliy rivojlanishi uchun juda foydali ekan. Yana bir tadqiqotning ko'rsatishicha, 3 yoshdan 5 yoshgacha bo'lgan bolalarga ko'p kitob o'qilsa, ularning chap miya yarimshari rivojlanar ekan. Bu degani, bolada suhbat qilish, tasavvur, tilga moyillik kabi xislatlar yuksaladi. Kitobni o'qilishini ko'p eshitgan bola buyum va so'zlar orasida bog'liqlikni ko'p ko'ra boshlaydi. Bu esa bolaning miyasini ilmiy, akademik yo'nalishda rivojlanishiga turtki bo'ladi. Undan tashqari uyquga ketishdan oldin kitob o'qilsa, bola oson uyquga ketadi va tinch uxlaydi, ota-ona va bola orasidagi ruhiy munosabat yanada mustahkamlanadi.

Adabiyotlar ro'yxati:

1. Musurmonova O. "Oila ma'naviyati – milliy g'urur". – Toshkent, "O'zbekiston", 1999 y, 200-bet.
2. Musayev.N. Oilada bola tarbiyasining psixologik xususiyatlari. – Maktab va hayot jurnali, 2005 yil, №3, 18-19 betlar.
3. Xodjaeva Z. Olti yoshli bolaning maktab ta'limiga tayyorgarligi.- Maktab va hayot jurnali. 2005 y, №3, 15-bet.
4. F.R.Qodirova, Sh.Q.Toshpo'latova, N.M.Kayumova, N.A.A'zamova Maktabgacha pedagogika. Darslik, "Adabiyot uchqunlari" nashriyoti, Toshkent-2018